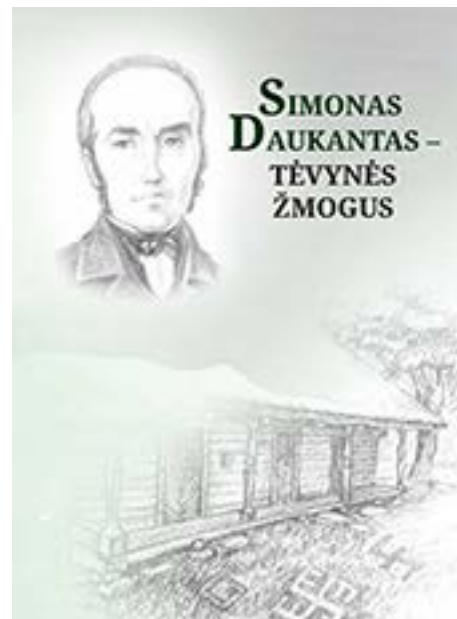

Daukantinės Žemaitijoje

Adelė DAUKANTAITĖ

Idėja organizuoti Daukantinių renginius Žemaitijoje gimė po to, kai Plungės Simono Daukanto bibliofilų klubo pirmininkas Gintautas Černeckis prieš keletą metų sumanė, jog S. Daukanto 230-ųjų gimimo metinių proga reikėtų suorganizuoti literatūrinį konkursą „Simonas Daukantas – Tėvynės Žmogus“. Vienas lauke – ne karys, tad jis mintimis pasidalino su manimi, o aš – su Plungės literatų klubo „Vingiorykštė“ nariais ir Plungės miesto vyresniąja bibliotekininke Ingrida Jonuškiene. Sumanymui visi, į kuriuos kreipiausi, pritarė.

Kibome į darbus: konkurso nuostatai, skelbimai, informacijos sklaida... Kartu su Ingrida Jonuškiene parašėme ir pateikėme paraišką Plungės rajono savivaldybei dėl projekto finansavimo. Lėšų jam nebuvo skirta. Mūsų projektas ir tai, kad S. Daukantas yra susijęs su Plungės rajonu – mokėsi Žemaičių Kalvarijos gimnazijoje, kad tada artėjo svarbi jo gyvenimo sukaktis, konkurso komisijai neatrodė aktualu. Apie S. Daukantą šiandien nedaug ką rasime ir ugdymo įstaigų mokymo programose. O juk medis, atsisakęs savo šaknų, pasmerktas myriop. Manau, kad žmonės, sėdintys valdiškuose krėsluose, užmiršę istoriją, ją rašiusius žmones, gal to kartais ir nesuvokdami, naikina savo pačių, savo šalies savitumą, unikalumą, tautos dvasią, jos išlikimo garantą. Kas mes – be pagarbos gyvajai kultūrai, paveldui? Esu įsitikinusi, kad niekas, globalus produktas ir tiek, minia, masė be tautinio cemento, kuriuo statomi tautos namai, kuriuo siuvamas tautos mentalinis rūbas? Bet ne

Knygos „Simonas Daukantas – Tėvynės žmogus“ (Kaunas, 2025) viršelis

visi mes tokie, ne visi, susisidūrę su kliūtimis, pasiduodame. Konkursą organizavome savo pačių lėšomis, prisidėdami savo darbu bei energija.

Konkurse dalyvavo kūrėjai daugiau negu iš 30 Lietuvos miestų. Kūrinių sulaukėme ir iš Vokietijos, Norvegijos. Apie mūsų organizuojamą konkursą buvo rašoma ir JAV leidžiamo laikraščio „Draugas“ kultūros priede, net nuotrauką iš Palangoje vykusio Daukantinių renginio

Daukantinių, vykusio Plungės miesto bibliotekoje 2025 m. spalio 26 d., organizatoriai, svečiai, kiti dalyviai

ten paskelbė. Džiaugėmės su-
laukę net keturiolikos moks-
leivių darbų iš Briuselio II
Europos mokyklos (už tai itin
dėkojame lietuvių kalbos mo-
kytojai Audronei Anulienei).
Taigi, kai kas čia pat, Plungėje,
mūsų neišgirdo, bet iš Briuse-
lio į mūsų kvietimą atsiliepė...

Norint išleisti bet kokią,
kad ir nedidelę knygą, reikia
lėšų. Mes jų neturėjome, bet
į valias turėjome žemaitiško
naravo, tad po dviejų metų,
2025-aisiais, išleidome kon-
kursinių darbų knygą-almana-
chą „Simonas Daukantas – Tė-
vynės Žmogus“. Kas finansavo
jos leidybą? Mes patys – dau-
kantiečiai ir vingiorykštiečiai:
Gintautas Černeckis, Adelė
Daukantaitė, Daiva Rudelytė,
Irena Stražinskaitė-Glinskienė,
Gertrūda Poškienė, Lina Maci-
jauskienė. Knygą spaudai padė-
jo parengti jau minėta Plungės
miesto vyresnioji biblioteki-
ninkė Ingrida Jonuškienė, kuri
rūpinosi ir pirmuoju šio leidi-
nio pristatymu bibliotekoje.

Mes, knygos sumanytojai
ir leidėjai, esame didžiai dė-
kingi nuostabiai Platelių Lie-
pijų mokyklos muzikos moky-
tojai, dainų kūrėjai ir atlikėjai
Dianai Paulauskienei už mu-

Daukantinių renginio, vykusio Papilėje (Akmenės r.), akimirka

zikinę dovaną, bardui Rimui Liorančiui už mūsų Daukantinių kelionę
po Žemaitiją, papuošiant ją muzikiniais kūriniais. Dėkingi ir dailininkui,
Plungės krašto sūnui Domui Kazragiui už padovanotus knygai skirtus
grafikos kūrinius. Jų – net 23. Knygai viršelį sukūrė nuostabi dailininkė
Agnė Dragūnaitė iš Šventosios. Dėkojame ir bibliofilui Rimantui Bendo-
riui už Daukantinių organizavimą kartu su jo kolekcinių knygų parodo-
mis (Daukantinių renginiai Žemaitijoje iš pradžių buvo organizuojami
mūsų pačių iniciatyva, o vėliau – ir R. Bendoriaus, t. y. kartu su mūsų
knygos pristatymais keliavo ir jo kolekcijos parodos).

Renginiai prasidėjo Plungės miesto bibliotekoje. Spalio 28-ąją, Simo-
no Daukanto gimimo dieną, šventėme Papilėje. Dėkojame Papilėje vei-
kiančio Simono Daukanto memorialinio muziejaus darbuotojams, bar-
dai Kęstučiui Krenciui už gražius šventės akcentus. Sekanti kelionė buvo
į Palangos miesto biblioteką, nes daug palangiškių literatų klubo „Takai
per kopas“ narių atsiliepė į kvietimą dalyvauti konkurse. Varnių TAU
kvietimu Daukantinės pasiekė ir Varnius. Ten džiaugėmės renginyje da-
lyvavusiu gausiu būriu studentų, gerb. kanauninko Andriejaus Sabaliaus-
ko palaiminimo žodžiu ir dovanomis, kurios visus metus mums primena
laiką... Plungės Varkalių bibliotekoje taip pat vyko gražus Daukantinių
pasibuvimas. Jame dalyvavo ir jau minėtas dailininkas D. Kazragis, iš ku-

(Nukelta į 48 p.)

Iš kairės: daukantinių renginių organizatoriai, svečiai, kiti dalyviai (iš kairės): Palangoje ir Papilėje

Iš kairės: Daukantinių organizatoriai, svečiai, kiti dalyviai Rietave ir Skuode

rio gavau nuostabią dovaną – jo sukurta paveikslą. Konkurse dalyvavo ir Rietavo kūrėjai, pakvietę į ten vykusias knygos sutiktuves Rietavo TAU studentus.

Jau įžengus į 2026-uosius metus Daukantinės vyko Skuodo bibliotekoje kartu su profesoriaus Alberto Gursko kaligrafijos paroda. Renginį, kuriame dalyvavo ir pats A. Gurskas, organizavo R. Bendorius. Tikiu, jog čia užsimezgusi mūsų draugystė su profesorium tęsis ir ateityje. Skuodo bibliotekos darbuotojai į Daukantines buvo pakvietę ir moksleiviją, mokytojus. Džiaugėmės galėdami jaunajai kartai apie S. Daukantą kalbėti poezijos kalba.

Daukantinės pasiekė ir Mažeikius, Telšius, Jurbarką, o paskutinis, dvyliktasis, Daukantinių renginys vyko Lenkimų seniūnijos miestelyje veikiančioje Lenkimų bibliotekoje, ten, kur Kalviai, kur S. Dau-

Iš kairės: Daukantinių renginių organizatoriai, svečiai, kiti dalyviai Jurbarko ir susitikime su Plungės TAU lankytojai

kanto klėtelė, kur ošia senosios vinkšnos, auga nuostabus ąžuolynas. Esame dėkingi Lenkimų bibliotekininkei Gražinai Daukantienei už suorganizuotą puikų renginį, bendruomenės pirmininkui Romualdui Tumai – už ekskursiją, kartu aplankytą S. Daukanto mamos kapą, S. Daukanto klėtelę, o muzikei Romenai Zabielienei – už muzikinę dovaną.

Visuose knygos pristatymuose, susitikimuose su skaitytojais dalyvavo ir savo kūrinius skaitė knygos bendraautorai – konkurso dalyviai, o G. Černeckis – pranešimą „Respublika pagal Simoną Daukantą“.

Savo poezijos knygoje „Myliu“ išspausdintame eilėraštyje, skirtame Žemaičių vyskupui Motiejui Valančiui, rašau, jog „Eina žmonės, giedodami kalnus – taip malda įauga į žemę...“ Ar ne taip žodis įauga į žmogų? Tik jį sakant, tik jį kartojant...

Nuo viršaus: Daukantinių organizatoriai, svečiai, kiti dalyviai Telšiuose ir Mažeikiuose

Kad šaknys augtų, joms reikia saulės ir lietaus, joms reikia meilės... Mes tikime, jog Daukantinės gali tapti gražia tradicija. Džiaugiamės, jog Romualdo Tumos ir Lenkimų kultūros centro, bendruomenės dėka gyvenimas Kalviuose atgyja.

Daukantinių organizatoriai, svečiai, kiti dalyviai Varkalių bibliotekoje (Plungės r.)

Nuotraukos – iš Adelės Daukantaitės asmeninio albumo

Iškilaus muziko Michelio Hofmeklerio gyvenimo istorija, meilės ryšiu susijusi su Palanga

Mindaugas SURBLYS

Archyvuose aptinkami dokumentai dažnai sudaro galimybę iš naujo pažvelgti ne tik į istorinius įvykius, bet ir į žmonių likimus. Vartant tokius dokumentus atsiskleidė ir jautri meilė bei muzika persmelkta istorija apie vieną ryškiausių tarpukario smuiko virtuozų – Michelį (Moišę) Hofmeklerį. Palanga jo gyvenime buvo kur kas daugiau negu vasaros kurortas ar koncertų stotelė. Čia jis ne tik grojo ir dalijosi savo talentu su publika, bet ir išgyveno svarbias asmenines patirtis, sutiko pirmąją savo gyvenimo meilę, čia mezgėsi jausmai, lydimi muzikos, jaunystės ir vilčių. Palanga – vieta, kur įsiplieskė jo pirmoji didžioji meilė, vėliau tapo ir jo išsiskyrimo su mylimąja liudininke.

Paliko ryškų pėdsaką Lietuvos muzikiniame gyvenime

Tarpukariu populiariojo brolių Hofmeklerių ansamblio ir „Metropolio“ orkestro vadovas Michelis (Moišė) Hofmekleris gimė 1898 m. rugsėjo 20 d. Vilniuje. Jo tėvas Morduchas (Motel) Hofmekleris (~1870–1943), Ašmenos kantoriaus sūnus, buvo baigęs Vilniaus imperatoriškosios muzikos draugijos mokyklą, o mama Jentė Hofmeklerienė (~1875–1944) rūpinosi gausia šeima. Michelis koncertuodavo kartu su broliais Leiba (1900–1944), Danieliumi (1903–1973) ir Ruvimu (1905–1994), tačiau plačiausiai žinomas Lietuvos muzikiniame gyvenime tapo būtent Michelis ir Leiba Hofmekleriai.

M. Hofmeklerį muzikos nuo mažens mokė tėvas, o 1911–1915 m. Michelis žinias gilino pas

(Nukelta į 50 p.)